

Segling 2036

Bilaga

Bakgrund och utgångspunkter

Innehåll

Resan mot Segling 2036.	3
Vår vision	4
Nuläge	5
Omvärldsanalys	5
Utmaningar på kort sikt.	7
Utgångspunkter för Segling 2036	8
Vårt uppdrag	8
Seglingsidrottens omvärld	9
Seglingens verksamhetsområden.	10
Från pyramid till rektangel	11

Resan mot Segling 2036.

2020 jobbade Svenska seglarförbundet fram en 5-årig strategisk plan med vår verksamhetsidé, vision och mission samt Riksidrottsförbundets värdegrund som utgångspunkter. Vi valde då att sätta upp mål inom fyra olika fokusområden som skulle vara vägen till framgång för svensk segling, nämligen:

Klubben (och Klassförbundet) i centrum,

Kunskapsutveckling,

Segling, hållbarhet och samhälle samt

Elitseglare i världsklass.

Utvecklingsområden och mål inom dessa har kommunicerats ut i seglingssverige som inspiration och riktning för föreningar, klassförbund och distrikt, men har också varit ett bra stöd för kansliets personal för att fördela arbete, prioritera och planera. Styrelsen har från förbundsdirektören fortlöpande fått rapporter baserat på dessa fokusområden.

Efter Seglardagen 2024, som antog propositionen ”Tillsammans för en starkare seglingsorganisation”, har vi definierat våra tre stora verksamhetsområden lite tydligare och den ideella organisationen inom förbundet kommer att jobba i kommittéer kopplade till dem. Att förverkliga denna organisation är ett viktigt jobb de första åren i resan mot 2036. Likväl är det viktigt att de nya grupperingar som skapas och de människor som ska jobba i organisationen, använder strategin för att styra och planera sin verksamhet.

Verksamhetsområdena som vi kommer att organisera oss kring från 2026-27 är:

1. **Utbildning/Träning.** I vår kunskaps- och erfarenhetsbaserade idrott är teoretisk och praktisk utbildning den viktiga grunden. Träning ute på vattnet ska ge erfarenhet, trygghet och excellens.
2. **Tävling.** Kappsegling i olika format och med olika redskap är vår tävlingsidrott som kan utövas hela livet.
3. **Fritidssegling.** Detta är seglingens variant av motionsidrott utan tävling. Gemenskap och äventyr ute i naturen är ledord för denna verksamhet där vi redan har många utövare och kan få in fler i föreningslivet. Här skapar vi under 2026-27 en ny organisation med nya resurser.

Läs mer om seglingens verksamhetsområden och ”Tillsammans för en starkare seglingsorganisation” [här](#).

Vår vision

En stark vision som håller

Även med denna indelning av vår seglingsverksamhet och vår långsiktiga strategi behöver vi ha en stark vision och en tydlig mission att utgå ifrån (Se under sektionen Utgångspunkter nedan). En vision ska vara vägledande och hållbar, den ändras inte ofta. Visionen som tillkom 2016 lyder ”Segling - tillgänglig för alla”. Den är den ledstjärna och det långsiktiga, men kanske aldrig helt uppnåeliga, mål som vi har med oss i vår ständiga strävan att bli bättre, att bli fler och att behålla utövare - seglare och ledare - så länge som möjligt i seglingen. Denna sträva har självklart funnits med i strategi 2025 och kommer att fortsätta vara vårt långsiktiga mål. Från de fyra fokusområdena i förra strategin tar vi bland annat med oss:

- Kunskapsutveckling med effektiv och kvalitativ utbildning och kurser för seglare och ledare är otroligt viktigt och centralt för oss
- Vi kan inte få bredd och nya seglare om vi inte samtidigt satsar på och kommunicerar kring vårt landslag och elitseglingen i stort. Stjärnor behövs och vi har dem! Internationella mästerskap behövs och vi ska fortsätta med dem.
- Det är i våra föreningar och klassförbund som verksamheten sker. De ska ha drivkraft och de ska få stöd från förbundets resurser på olika sätt.
- Seglingen är beroende av engagerade och duktiga ledare, tränare och funktionärer och att rekrytera, utveckla och behålla dessa är avgörande för en bra framtida verksamhet.
- Vi som idrottsförbund måste förhålla oss till idrottsrörelsen (RF/SISU), samhället, miljön, klimatet och vara ett intressant alternativ för människor som vill och behöver idrotta och komma in i en gemenskap.

Vi kommer fortsatt ha dessa saker i fokus, men vi kommer i detta dokument formulera och visualisera våra strategiska mål i fyra nya målområden och koppla dessa till våra verksamhetsområden 10 år framåt. Vi har också definierat ett önskat läge för svensk segling om 10 år.

Nytt i denna strategi är att vi också identifierat ett antal möjliggörare som är viktiga förutsättningar för att nå våra mål.

Nuläge

Generellt kan vi konstatera att vi lyckats ta viktiga steg inom de utpekade fokusområdena i nuvarande strategi. Att följa upp utvecklingen i siffror och med statistik har förbundet centralt börjat med, men det är ännu inte tillräckligt bra kvalitet för att se tydliga trender eller dra avgörande slutsatser. Genom rapporter och genom Sailarena kan vi dock få en bild av hur seglingssverige idag fungerar.

Inför RF strategiarbete "Svensk idrott 2035" gjordes en omfattande omvärldsanalys som ger oss information om de utmaningar som den svenska idrottsrörelsen står inför. Sammanfattningsvis måste vi utifrån Svenska seglarförbundets perspektiv möta och värdera dessa när vi tar fram en strategi.

Omvärldsanalys

Nedan följer en sammanfattning av de viktigaste identifierade trenderna.

Demografiska förändringar.

Det sker demografiska förändringar som ritar om kartan för var föreningar kan överleva och vilka de når.

- **Urbanisering:** Befolkningen koncentreras till storstäder och närliggande kommuner fram till 2036 medan mindre kommuner (särskilt i norr och i inlandet) tappar invånare. Detta gör att våra föreningar i glesbygd kan få svårt att upprätthålla sin verksamhet, medan klubbar i storstadsregioner kan uppleva ett ökat tryck.
- **En åldrande befolkning:** Gruppen över 69 år ökar mest (+18 %), medan antalet barn (1–15 år) minskar med 9 procent. Seglarförbundet måste ställa om från att primärt fokusera på barn och unga till att utveckla vårt erbjudande för ett livslångt idrottande i förening med senioranpassad verksamhet.
- **Socioekonomiska klyftor:** Segling ses ofta som en materialsport med höga trösklar. Rapporten visar att ungdomar från lägre socioekonomiska grupper, utrikes födda barn och ensamstående föräldrar har mycket sämre ekonomiska marginaler och mer sällan deltar i föreningsidrott. För att leva upp till vår vision om "segling tillgänglig för alla" måste vi tillsammans jobba för att sänka kostnaderna för att delta.

Kommersialisering och nya träningsvanor

Privata aktörer och förändrade beteenden utmanar den traditionella föreningsverksamheten.

- **Konkurrens från privat regi:** Privata aktörer som erbjuder färdigpaketerade sommaraktiviteter, eller kommersiella gym/appar, lockar bort unga från de traditionella seglarskolorna. Fler unga väljer att träna i privat regi (t.ex. kommersiella gym eller genom att köpa specialiserade tjänster) snarare än i en fast låst föreningsstruktur.
- **Krav på professionalisering:** Kommersiella seglingsaktörer lockar med "topptränare" och färdigpaketerade seglingsupplevelser. Seglarförbundets föreningar kommer att pressas att erbjuda högre kvalitet, mer flexibilitet och bättre individanpassning för att inte tappa medlemmar.
- **Ideell kris:** Tillgängliga rapporter belyser en inneboende intressekonflikt i att föreningar förväntas lösa stora samhällsutmaningar samtidigt som de bygger helt på medlemmarnas ideella engagemang. Att hitta ledare och föräldrar som vill engagera sig ideellt blir svårare i ett mer individualiserat samhälle.

- **Funktionärsbrist:** Det stabila ideella funktionärssystemet hotas av att föräldrars engagemang blir alltmer bräckligt. Segling kräver mycket funktionärer (säkerhetsbåtar, funktionärer på land); om föräldrar hellre köper en tjänst än hjälper till ideellt blir det svårt att driva regattor.
- **Individualiserat erbjudande:** Medlemmar efterfrågar mer flexibla lösningar istället för fasta träningstider. Föreningarna kan behöva erbjuda "båtpooler" där man hyr eller lånar en båt istället för att äga den själv.

Miljö- och klimatförändringar kräver omställning

Den annalkande klimatkrisen påverkar seglingen direkt eftersom idrotten utövas i naturen och på vattnet.

- **Extremväder och vattenbrist:** Ökad risk för skyfall, översvämningar och extrema värmeböljor påverkar förutsättningarna för seglarskolor, läger och tävlingar. Plötsliga stormar kräver säkrare arrangemang vid regattor. Sänkta grundvattennivåer och lokal vattenbrist kan leda till restriktioner i hamnar och olika anläggningar. Flera av våra föreningar måste klimatsäkra sina bryggor och hamnanläggningar mot stigande vattennivåer.
- **Krav på minskade utsläpp:** Seglingens logik bygger på transporter till tävlingar, ofta med bil och båttrailer. Eftersom inrikes transporter står för en tredjedel av Sveriges utsläpp kommer det att ställas hårdare krav på hur medlemmar tar sig till evenemang. Det blir sannolikt också hårdare krav på att minska utsläpp från följebåtar (behov av elektrifiering).
- **Hållbar materialhantering:** Textil- och båtutrustningsindustrin (vådräcker, segel, tekniska kläder) använder mycket fossila polymerer som polyester och lycra. Förbundet och föreningar kommer att pressas till mer cirkulära system, återanvändning och transparens kring sin miljöpåverkan för att nå partners, behålla sponsorer och legitimitet.
- **Klimatoro som engagemang:** Särskilt unga (18–29 år) känner stor klimatoro. Om Seglarförbundet och de lokala föreningarna agerar kraftfullt för miljön kan det öka idrottens relevans och locka fler unga medlemmar.

En osäker och otrygg omvärld.

- **Good Governance:** Det ställs högre krav på ekonomisk kontroll, transparens och bakgrundskontroller inom föreningarna. Detta för att motverka att idrottsrörelsen utnyttjas av exempelvis organiserad brottslighet.
- **Mindre tillit, mer kontroll:** Det offentliga stödet till klubbar kommer med ökad administrativ styrning och hårdare kontrollkrav, vilket ökar den administrativa bördan för ideella ledare.
- **Kamp om ytorna:** När kommuners ekonomi är pressad kan det bli svårare för våra föreningar att behålla eller få tillgång till attraktiva, kommunala strandområden och hamnplaner som istället kan säljas till bostäder.

Nya ekonomiska utmaningar

- **Hotat ekonomiskt stöd:** Det politiska och ekonomiska stödet från stat och kommun kan inte längre tas för givet i tider av besparingar.

- **Utökad samhällsroll:** Tillsammans kan vi behöva ta ett större socialt ansvar (t.ex. erbjuda gratislovsaktiviteter) för att säkra statliga och kommunala bidrag.

En förändrad spelplan med artificiell intelligens

- **Optimering av segling:** AI kan användas för att analysera vinddata, strömmar och taktik för att förbättra träningsmetoder och prestanda på elitnivå. Det kan också ge individanpassad feedback till nybörjare via sensorer på båten.
- **Effektivare administration:** Förbundet och större föreningarna kan automatisera tidskrävande administration (medlemsregister, schemaläggning av funktionärer, bidragsansökningar) med AI för att avlasta de ideella krafterna.
- **Värdet av data:** Att samla in och äga data om t.ex. vindförhållanden, båtars rörelser eller medlemmars aktivitetsmönster blir en nyckelresurs för framtida utveckling.

Sammanfattande slutsatser

För att möta utmaningarna fram till 2036 behöver vi utifrån detta tillsammans jobba med att:

1. Bredda målgrupperna genom att utveckla attraktiva format för den snabbt växande gruppen pigga seniorer.
2. Sänka trösklarna genom att göra seglingen tillgänglig för ekonomiskt svagare grupper, exempelvis genom utlåningssystem av båtar och utökat samarbete med skolor.
3. Hållbarhetsanpassa genom att skapa strategier för gröna transporter till regattor och ställ krav på miljövänliga material.
4. Dra nytta av AI genom att dela upp arbetet dels för att underlätta administrationen för att rädda de ideella krafterna, dels för att utveckla sporten och träningen på vattnet.

Utmaningar på kort sikt.

Den senaste verksamhetsredovisningen visar på att vi ett nuläge som tyvärr visar på viss nedgång av antalet utövare på tävlingar. Vissa tävlingar har fått ställas in till följd av lågt deltagande. Samtidigt som det finns andra tävlingar som har ett ökat deltagande. Format och attraktiva arrangemang liksom möjlighet att tävla lokalt eller regionalt för att minska tiderna det tar för transporter är något som behöver titta vidare på.

Precis som i andra idrotter har seglingen en utmaning att få unga seglare att fortsätta segla efter 15 årsålder. Om vi kan hitta former för att få fler seglarskolebarn att fortsätta med segling som sin idrott skulle vi kunna öka bredden i unga år och minska antalet som vi tappar när ungdomarna börjar gymnasium och ny jolle eller bräda krävs för att kunna fortsätta segla. När en eventuell fortsatt större satsning ska börja i 20-årsåldern, tvekar sedan många.

Åldersfördelningen av kappseglare, funktionärer och seglare är inte så lovande för framtiden samtidigt som vi får en allt piggare åldrande befolkning. Genom att arbeta med att ta hand om arvet av segelbåtar, arbeta med våra tävlingsformer och kultur kan vi skapa tävling och segling för de unga vuxna som idag inte hinner segla.

Detta är några utmaningar på kort sikt att värdera. Vi behöver samtidigt jobba än intensivare med att förstå nuläget så bra som möjligt och använda siffror och fakta som utgångspunkt för att förbättra läget. Vi behöver bättre verktyg för det. Digitala verktyg är en möjliggörare för detta liksom för utveckling av både våra föreningar och klassförbund som för att utveckla seglingens taktik och teknik.

Utgångspunkter för Segling 2036

Vårt uppdrag

Svenska Seglarförbundets uppdrag är att främja och leda all seglingsidrott i Sverige på sådant sätt att den står i överensstämmelse med idrottens verksamhetsidé enligt 1 kap Riksidrottsförbundets (RF) stadgar, vilket innebär att seglingsidrotten bedrivs i föreningar för man ska ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet. I uppdraget ingår också att främja segling som friluftsjaktivitet och arbeta för en hållbar framtid för seglingen.

Svenska Seglarförbundet ska också företräda svensk seglingsidrott gentemot myndigheter och andra organisationer samt i internationella sammanhang. Svenska Seglarförbundet, dess distriktsseglarförbund och föreningar samt anslutna klassförbund skall aktivt verka för en dopingfri seglingsidrott.

Vårt medlemskap i Riksidrottsförbundet ger oss vägledning och stöd på många vis. Nedan syns den målbild som RF tagit fram för sitt långsiktiga arbete mot 2035. För oss inom Svenska Seglarförbundet är RF strategi en viktig utgångspunkt för vårt eget strategiarbete eftersom vi är en del av den svenska idrottsrörelsen.

Riksidrottsförbundets vision är Svensk idrott, världens bästa.

För svensk segling kan ovanstående mål enkelt omsättas och bidrar till att peka ut riktningen. De ligger också väl i linje med den nuvarande strategi för Svenska Seglarförbundet med de tidigare valda fokusområdena.

Utgångspunkterna passar väl in i vårt uppdrag. Vi ska skapa seglingsglädje för alla hela livet, för att utvecklas, må bättre och känna gemenskap i laget, gruppen och i föreningen eller inom klassförbundet. Glädjen, gemenskapen och viljan att bli bättre är starka drivkrafter. Effekten och mervärdet av föreningsidrott på samhällsnivå är folkhälsa, demokratiska inkluderande föreningar och mer engagerade medborgare. Ibland kallar vi det för samhällsnytta.

Kan vi dessutom skapa de bästa förutsättningarna för att effektivt arbeta mer tillsammans, i samverkan så bildar förbundets föreningar och klassförbund en helhet som bidrar till att utveckla svensk segling.

Svenska Seglarförbundet har indelat vårt uppdrag i tre olika verksamhetsområden, utbildning och träning (förutsättningsskapande), tävling (prestationsutvecklande) samt fritidssegling (motionsidrotten). Strategin Segling 2036 ska leda oss inom alla tre verksamhetsområden vilket också är en viktig utgångspunkt.

Seglingsidrottens omvärld

Seglingsidrottens utveckling och inte minst den snabba teknikutvecklingen av våra redskap i kombination med den digitala utvecklingen ställer krav på att vi alla tillsammans är beredda att anpassa vår idrott till nya förutsättningar.

En annan faktor som påverkar oss är den allmänna samhällsutvecklingen. Efterhand ställer den nya krav på oss alla som ideellt engagerar oss i föreningar, distrikt och klassförbund. Det ideella engagemanget är den viktigaste resursen vi har och är fortsatt en förutsättning för att vi ska kunna både bedriva seglingsidrott, utveckla seglingsidrotten och uppleva den glädje vi får av att göra det tillsammans. Samtidigt är också samarbetet med kommersiella intressen och partners en förutsättning för att vi ska kunna nå de prestationsmål vi sätter upp och att göra seglingen tillgänglig även i framtiden.

Ett viktigt utgångsvärde för att vara beredda är att vi följer och tar aktivt del i den internationella utvecklingen inom World Sailing (WS). World Sailing styr bl a hur vår idrotts olika grenar, tävlingsregler och redskap utvecklas och hur seglingsidrotten ska uppfattas globalt.

Utöver medlemskap i Riksidrottsförbundet (RF) är Svenska Seglarförbundet även medlem i Sveriges Olympiska kommitté (SOK) och Svenskt Friluftsliv.

Vi är en Olympisk Idrott och agerar och verkar därför som ett OSF, Olympiskt Specialidrottsförbund. Vi är den sommaridrott som under längre tid tagit flest medaljer. Våra OS seglare är och kan bli fina förebilder för yngre seglare och har också ett stort värde som ambassadörer för idrotten i stort och för Sverige. Med toppatleter inom seglingen som presterar och tar medaljer kan vår idrott få uppmärksamhet och synas i media för hela svenska folket. Våra olympiska atleter och tränare är avgörande förebilder och samtidigt för de åter kunskap med sig tillbaka till seglingen. SOKs mission och verksamhetsinriktning är också vägledande för Svenska Seglarförbundet.

SOKs mission är; med hållbar olympisk idrott ska vi tillsammans inspirera och stärka Sverige. De mål som SOK satt upp och som vi tar med i utformningen av vår strategi är

- Förbereda och genomföra OS i världstopp
- Stödja och driva prestationsutveckling mot medaljkapacitet
- Öka kunskapen och intresset i Sverige för den Olympiska rörelsen.

Svenska Seglarförbundet är som nämnts ovan också medlem i Svenskt Friluftsliv. Även Svenskt Friluftsliv har tagit fram en strategi som är tio-årig, vilken bedöms ligga väl i linje med vårt uppdrag och kan ses som en förstärkning av vad vi vill uppnå med Segling 2036. Visionen "Mer friluftsliv för alla" harmoniserar väl med vår egen vision.

De tre målområdena som återfinns i strategin är bra exempel på hur vi tillsammans med Svenskt Friluftsliv 28 medlemsorganisationer kan utveckla friluftslivet för att både stödja Svenska Seglarförbundets uppdrag och ta oss närmare vår vision.

Målområden i Svenskt Friluftslivs strategi mot 2035

Seglingens verksamhetsområden.

Vår mission, dvs vårt uppdrag, realiseras med aktiviteter inom våra verksamhetsområden - Utbildning/Träning som en bas för ständig utveckling av seglare och ledare och Tävling respektive Fritidssegling som två olika, men inte exkluderande, sätt att utöva segling. Seglare kan göra både-och samtidigt, men kanske framförallt välja det en eller andra i olika perioder i livet.

Vi börjar inte från ett tomt blad, utan mycket finns redan uttänkt och prövat. Nu måste vi tänka långt framåt och skapa visionära men realistiska mål, baserat på vad vi har och vad vi vill.

Från pyramid till rektangel

Inom idrotten har man tidigare talat om pyramiden som en symbol för utveckling från nybörjare till elit. Basen måste vara stor och bred för att få en bra topp. Det må vara så att ganska få av de som börjar inom en idrott kommer att nå en världselit, men det är ju också så att ingen vill att de som inte hänger med till toppen ska slås ut på vägen. Vi vill ha kvar alla! På olika sätt. Därför har vi gått till en rektangel i stället för att visualisera utvecklingen som finns inom seglingen.

Pyramiden, som finns med som en del i bilden, visar med sina färger en kunskapsutveckling inom segling mot kappsegling på elitnivå.

Utövare och även ledare och funktionärer kan utvecklas från gul till svart nivå.

Ihop med det gula området får vi en ”stor” rektangel som innefattar alla utövare i svensk segling. Vi kallar det gula för fritidssegling.

Här lär man sig grunderna i segling och att vara trygg med vind och vatten. Här seglar man utan att tävla. Alla typer av redskap används t ex kölbåtar, jollar, vindsurfingbrädor.

Man kan utvecklas inom det gula området också, men då utan att mäta sig mot andra i tävling. För detta har vi inom seglingen ännu inte några modeller eller verktyg, medan vi i pyramidens olika färger jobbat fram t ex målprofiler för respektive kunskapsnivå.

Denna typ av utvecklingstrappa är viktig för att individer och team inom seglingen ska kunna utvecklas, utmanas och ha roligt utifrån sin nivå och ambition.

Utbildning och träning behöver definieras och utformas för hela rektangeln, dvs både för tävling och fritidssegling.

